

עיתון התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 296

אמור תשע"ג

- "אבל לך יש חליפה ליום חול וחליפה לשבת בלבד, היכן היא אותה 'חליפה של כעס?'"
- "אני שכללתי את השיטה, השארתי אותה בחנות..."

"ובא השמש וטהר, ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא" (כב, ז).

כתב ה"ילקוט הגרשוני", שבפסוק זה יש רמז למה שכתוב ברבים מן הספרים הקדושים, שמטרת בואה של הנשמה הקדושה והרוחנית לעולם הזה הגשמי והחמרי, היא כדי שתוכל לאכול בעולם הבא הנצחי מפרי ידיה, דהיינו קיום המצוות והכנעת היצר הרע. שאם לא כן, היה על הנשמה להנות מלחם חסד (נהמא דכסופא).

כי הנה, על הפסוק (קהלת א, ה) "וזרח השמש ובא השמש" מובא בגמרא (יומא לח ע"ב): "אמר רבי יוחנן, אין צדיק נפטר מן העולם עד שנברא צדיק כמותו". היוצא מן הדברים, שהמלים **"ובא השמש"** מלמדות על פטירתו של צדיק ושקיעת שמשו בעולם הזה.

ולפי זה, המקרא שלפנינו מתפרש יפה: **"ובא השמש"** – כשנפטר הצדיק מן העולם, **"וטהר"** – שיצא בטהרה והחזיר את נשמתו ליצורה בשלמותה, כפי שנתנה לו, אזי **"ואחר יאכל מן הקדשים"** – שיקבל את שכרו כפי עמלו בעולם הבא, **"כי לחמו הוא"** – ואין זה לחם חסד אלא שכר המגיעו בעד המצוות שעשה ובעד התגברותו על הסתת היצר והעמידה בנסיונות הקשים.

"וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו. ביום ההוא יאכל" (כב, כט-ל)

ברש"י: לרצונכם תזבחו – תחלת זביחתכם הזהרו שתהא לרצון לכם. ומהו הרצון? ביום ההוא יאכל – לא בא להזהיר אלא שתהא שחיטה על מנת כן, אל תשחטוהו על מנת לאכלו למחר, שאם תחשבו בו מחשבת פסול לא יהא לכם לרצון.

מפסוקים אלו אנו לומדים שישנו אסור מיחד בקרבן תודה, שלא לעשותו פגול על ידי מחשבת פסול של אכילה חוץ לזמנו.

ונשאלת השאלה: וכי את יתר הקרבנות מותר לעשות פגול?

מבאר ה"כתב סופר" שדוקא בקרבן תודה יתכן שכאשר אדם יקריב אותו על נס גדול שארע לו, לבו לא יהיה שלם עמו, שכן למרות ההצלה הוא ודאי היה מעדיף שלא להכנס למצב של סכנה מלכתחלה.

לדוגמא, אדם שחלה והבריא צריך להביא קרבן תודה, אך לכאורה, עדיף לו שלא יחלה כלל. על שעות הפחד, הכאבים והדאגה שהטריפה את דעתו הוא מעדיף

"אמר אל הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא יטמא בעמיו" (כא, א)

ברש"י: אמר ואמרת – להזהיר גדולים על הקטנים. ה"בן איש חי" ב"עוד יוסף חי" פרש בדרך נוספת את כפילות הלשון "אמר ואמרת":

מכל המצוות שהיו לכהנים בזמן בית המקדש, נשארו כיום שתי מצוות בלבד: מצות עשה לברך את ישראל כל בוקר, ומצות לא תעשה שלא לחלל את קדושת הכהונה.

לכן "אמר" אל הכהנים, שהם צריכים לומר, היינו ברכת כהנים. והמצוה השניה היא: "ואמרת אלהם לנפש לא יטמא".

"לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת" (כא, ה)

הואיל והכהנים רתחנים הם – אומר ה"בן איש חי" – באה התורה בפסוק זה להזהיר במיוחד על מדת הכעס.

שכן, אמרו חז"ל (פסחים סו ע"ב): "כל אדם שכוועס, אם חכם הוא – חכמתו מסתלקת ממנו", והיכן נמצאת החכמה? בראש. לכן הזהירו הכהנים: "לא יקרחו קרחה בראשם" – אל תכעסו כדי שלא תסתלק חכמתכם מראשכם.

והנה, ביום צום, גם אנשים שבדרך כלל הינם רגועים – נעשים עצבניים יותר, ויש צורך אפוא להזהיר באופן מיוחד שלא לכעוס בימי הצומות.

וכך הוא הרמז בפסוק: "זקן" – לפני האות ז' באה האות ו', לפני ק' – צ' ולפני נ' – מ', יוצא צום. אומרת התורה: "לא יקרחו קרחה" – אל להם לכהנים לכעוס, כדי שלא יפסידו את חכמתם מחמת הכעס. "ופאת זקנם" – את צדו של הזקן, האותיות שלפני מלה זו, היינו צום – "לא יגלחו".

מעבר לזה, "ובבשרם לא ישרטו שרטת" – עליהם לשמור על הבריאות ולא לכעוס.

שאלו פעם את רבי שלמה כהן זצ"ל, מתלמידי ה"חזון איש", שה"חזון איש" העיד עליו שהוא כהן מיוחס: "מדוע, באמת, אמר עליך ה"חזון איש" שהנך כהן מיוחס?"

- "אינני יודע" – ענה. "אולי בגלל שאני רתחן..."

- "אתה רתחן? הלא מעולם לא ראינו אותך כועס!"

- "האמת שמלידה הייתי כעסן מאד, אלא שעבדתי על עצמי להתגבר על מדת הכעס. לדוגמא: פעם ראיתי באיזה ספר, עוד בוילנא, עצה – שלכל אדם תהיה בבית חליפה מיוחדת עבור הכעס, וכשירצה לכעוס – ילך לחדר השני, ילבש את החליפה כדי לכעוס, ובינתיים ישכך הכעס".

אחר כך ספר הרב ברטלר ל"חזון איש", שנודע לו מפי בחורי הישיבה, שהרב מפוניבז' רגז מאד כשגלה שהנורות מחוברות לחברת החשמל. הוא אף רצה לנצל את הפסקת החשמל, כאשר הנורות ממילא אינן דולקות, ולבקש מילד קטן שיוריד את המתג, כדי למנע בכך חלול השם. הדבר לא יצא אל הפועל, כי תוך כדי העסוק בדבר, חזר אור החשמל להאיר, ולא היה נתן עוד לכבותו על ידי קטן.

הרב ברטלר הוסיף באזני ה"חזון איש": "היה זה נס שלא הספיקו לכבות על ידי קטן, שהרי ה"חזון איש" פוסק שבהדלקת החשמל ובכבוי יש משום אסור בונה, ואם כן יש בעצה זו משום חלול שבת".

אמר ה"חזון איש": "מי אמר שהיה זה נס?! והרי כתוב שדוד המלך בקש לעבוד עבודה זרה כדי שלא יהיה חלול השם!"

והדברים מבהילים!

"ולקחתם לכם ביום הראשון" (כג, מ)

אומר רבי זושא מאניפולי, בספר "מנורת זהב": "לכם ביום הראשון" – ר"ת "הלב".

כוונת הלב הנה חלק עקרי בקיום המצוה. אדם יכול לטל לולב, אך אם לא יכוון כוונת הלב לקיים את המצוה – לא עלתה לו למצוה.

אודות קיום המצוות נאמר: "רחמנא לבא בעיי" – לא די לאדון ברוך הוא במעשים לבדם, שיהיו מעשי מצוה, אלא העקר לפניו שהלב יהיה טהור לכוון בה...

על דברי הגמרא "העונה אמן לא יגביה קולו יותר מן המברך" (ברכות מה ע"א), אומר רבי זושא: המברך הוא הלב, העונה זה הפה. העקר בברכה הוא הלב של האדם, והפה – הוא הישרת', המוציא לפעל את כוונת הלב. על כן אל תצעק יותר מאשר אתה מכוון...

ומענין לענין באותו ענין. בחסידות קרלין צועקים, כידוע, בעת התפלה. אחד מחסידי קרלין הגיע להתפלל אצל רבי אחר, וחשש שאם הוא יתחיל לצעוק, יעורר עליו את חמת המתפללים. פנה אפוא אל הרבי, ובקש ממנו שיאפשר לו לצעוק בתפלה, שכן כך רגיל הוא מימים ימימה, שלוש פעמים ביום. ענה לו הרבי, שאם יצעק יורה לזרוק אותו מבית הכנסת באמצע התפלה.

בתחילת התפילה עוד הצליח החסיד להתפלל בשקט, עד שהגיע ל"נשמת כל חי", שם כבר לא יכול היה להתאפק והתחיל לצעק...

ושום דבר לא קרה, לא זרקו אותו מבית הכנסת... הרגיש החסיד צורך להתנצל, ונגש אחר השבת אל הרבי לבקש את סליחתו, על שלא יכול היה להתאפק. אמר לו הרבי במאור פנים: "אדרבא, אני אוהב שצועקים".

נדהם החסיד, והרבי הסביר: "צעקות מתוכננות מראש – אין לי כח לשמע, אך אם זה פורץ מבפנים... אדרבא זו תפילה יפה..."

לוותר... כיוצא בזה, אדם שניצל מתאונת דרכים קשה, אשר גם הוא היה מעדיף לא לזכות לחוות את היחוויה הנוראה הזאת, אשר הדיה עדין נותרים בזכרוננו זמן רב, על אף שהוא באופן אישי נצל ונשאר בחיים.

באה התורה ומלמדת אותנו "לרצנכם תזבחו", קרבן זה עליכם להביא ברצון ובלב שלם, שכן עליכם לדעת כי אם הקב"ה עשה זאת – לא לשוא עברתם את הסבל, אלא יתכן שהיו על האדם דינים קשים ובאמצעות הפחד הנורא שעבר זכה שימחו עוונותיו, ובמאורע שהתרגש ובא עליכם ישנו חסד גדול עבורכם והוא נועד לטובתכם מלכתחלה.

"ולא תחללו את שם קדשי" (כב, לב)

ה"חזון איש" התנגד, כידוע, באופן מאד נחרץ לשימוש בשבת בחשמל של חברת החשמל. היו שסברו, שהיות והסבה היא חלול השבת שנגרם על ידי חברת החשמל לצורך אספקת החשמל בשבת, נתן למצוא פתרון – להדליק נר, כדי שאור החשמל לא יהיה האור היחיד.

ה"חזון איש" לא היה מרצה מהפתרון הזה. הבעיה אינה רק חלול שבת – אמר ה"חזון איש" – הבעיה היא גם חלול ה'! חברת חשמל מחללת שבת, ואנחנו משתמשים בחשמל שיצרה תוך כדי חלול שבת, ואז אנו מעידים, כאלו, במעשינו: בשביל נוחות מחללים שבת! וזהו חלול ה' נורא.

עד כמה חמור הענין יעיד הספור הבא, המובא ב"זכור לדוד":

ה"חזון איש" היה רגיל לעלות לישיבת פוניבז' בשמחת תורה. היה בכך משום מתן כבוד לראש הישיבה הרב כהנמן, ועדוד לבחורים. בישיבת פוניבז' התקן גנרטור, כפי הוראת ה"חזון איש".

באותם ימים לא היה הגנרטור משוכלל די הצורך. פעמים רבות ארעו בו תקלות, והבחורים נשארו בשבת ללא חשמל. הבחורים מאד לא רצו, שבעיה כזו תתרחש בשמחת תורה, ולכן החליט אחד הבחורים לחבר את התאורה לחשמל של חברת החשמל ולנתקו מהגנרטור. שמועה לא ברורה על שמוש בחשמל רגיל בשמחת תורה הגיעה אל ה"חזון איש", ועלה בדעתו שלא להגיע לישיבה בשמחת תורה. אך הרב כהנמן אמר לו בפרוש שיהיה גנרטור, והוא סמך על כך. לאמתו של דבר, כאמור, היה החשמל בישיבה – באותו חג שמחת תורה – חשמל רגיל של חברת החשמל. לפתע ארעה הפסקת חשמל בכל אזור בני ברק, וגם בהיכל ישיבת פוניבז' כבו האורות ונשתררה חשכה... התברר שהחשמל מקורו מחברת חשמל ולא מהגנרטור.

הרב כהנמן שלח לבקש, שה"חזון איש" יבוא בבקר, שכן אז כבר לא נהנים מהחשמל. מפאת כבודו של הרב כהנמן הסכים ה"חזון איש" לבוא לישיבה, בתנאי שיכסו את כל הפלורוסנטים הדולקים על ידי שמיכות... וכך היה.

